

ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
THE EFFECTS OF USING SKILL PRACTICE EXERCISES FOR DEVELOPING READING COMPREHENSION
BY USING MIND MAPPING FOR PRATHOMSUKSA 2 STUDENTS

จิรนนท์ ละอองทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปรือเถียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 12 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.83 ค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.33 ถึง 0.50 และค่าความเชื่อมั่น 0.85 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และ E.I. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.91/89.72 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น เท่ากับ 0.7643 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.43 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ, การอ่านจับใจความ, แผนที่ความคิด

ABSTRACT: The objectives of this research were: 1) to study the efficiency of the Skill Practice Exercises for Developing Reading Comprehension by Using Mind Mapping for Prathomsuksa 2 Students to meet the criteria set at 80/80; 2) to compare the learning achievement of students between before and after learning by using the Skill Practice Exercises; 3) to investigate the effectiveness index of the learning by using the Skill Practice Exercises; and 4) to study the opinions of students toward learning by using the Skill Practice Exercises. The samples of this study comprised 12 Prathomsuksa 2 students of Ban Pruekian School, under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, studying in the second semester of academic year 2013 selected by using Simple Random Sampling technique. The instruments for data collection were as follows: 1) 12 sets of the Skill Practice Exercises for Developing Reading Comprehension by Using Mind Mapping for Prathomsuksa 2 Students; 2) 12 lesson plans used along with the Skill Practice Exercises; 3) a 30-item learning achievement test with the difficulty between 0.50 to 0.83; the discrimination between 0.33 to 0.50, and the reliability of 0.85; and 4) a 10 - item 5 - rating scale questionnaire asking the students' opinion towards the using of the Skill Practice Exercises. The statistics for data analysis consisted of the percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 , and E.I. The hypothesis was tested by using the t-test (Dependent Samples). The results of this research were as follows: 1) the efficiency of the Skill Practice Exercises for Developing Reading Comprehension by Using Mind Mapping for Prathomsuksa 2 Students was 89.91/89.72 which was passed the criteria set at 80/80; 2) the learning achievement of students after learning by using the Skill Practice Exercises was higher than

before learning at the statistical significant difference level of .01; 3) the effectiveness index of the learning by using the Skill Practice Exercises was 0.7643 which revealed that the students' learning achievement increased 76.43 %; and 4) the opinions of students toward learning by using the Skill Practice Exercises as a whole was at "highest" level.

Keywords : skill practice exercises, Reading Comprehension, Mind Mapping

บทนำ ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของ คนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การเรียนใน รายวิชาภาษาไทยมีสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟังดูพูด หลักภาษาไทย และวรรณคดีวรรณกรรม ซึ่งทั้ง 5 สาระ ล้วนมีความสำคัญในการ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความพร้อม อ่านออก เขียนได้ อีกทั้งใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การอ่านที่ดีมี ประสิทธิภาพนั้นจะต้องอ่านจับใจความสำคัญได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ แต่ปัญหาที่สำคัญของผู้เรียน คือ อ่าน แล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควรและยัง เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ อีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 31) ปัจจุบันพบว่า การเรียนการสอนภาษาไทยยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร จากรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับชาติ (National Assessment หรือ National Test) กลุ่มโรงเรียนสตึก 3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2555 พบว่า วิชาภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.14 และจาก รายงานการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนสตึก 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2555 พบว่า การอ่านได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.74 (กลุ่มโรงเรียนสตึก 3. 2556 : 126) ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้วิจัยซึ่งได้รับ มอบหมายให้สอนในรายวิชาภาษาไทยจึงต้องหาแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ครูผู้สอนซึ่งมีบทบาทสำคัญมากที่จะช่วยทำให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ ครูต้องคิดและแสวงหาสื่อหรือ อุปกรณ์การเรียนการสอนและเทคนิควิธีใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ วิธีที่จะฝึกทักษะทางภาษาไทยให้ได้ผลดีอีกวิธี หนึ่ง คือ การฝึกด้วยแบบฝึกทักษะ เพราะแบบฝึกทักษะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษา ดังที่สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 53-54) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ดีจะฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและ สามารถประเมินผลตนเอง เป็นแนวทางทบทวนบทเรียนได้ ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสูงขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Mapping) มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยเริ่มจากการคิด การวางแผน การนำเสนอ การช่วยในการจำ การทำความเข้าใจ เนื้อเรื่องและการสรุปทบทวน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2550 : 112) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการใช้ แบบฝึกทักษะการอ่านจับ ใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความแก่นักเรียนให้มี ประสิทธิภาพ และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดย ใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน
3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าไม่น้อยกว่า 0.50
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในกลุ่มสตึก 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านเสม็ด (สถาปัตย์อนุสรณ์ 1) โรงเรียนบ้านขาม และโรงเรียนบ้านปรือเกียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 47 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปรือเกียน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 12 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ด้วยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 4 ชนิด ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.83 ค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.33 ถึง 0.50 และค่าความเชื่อมั่น 0.85 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปรือเกียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ ก่อนทำการทดลอง ได้ทำความเข้าใจ กับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ แล้วทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 30 ข้อ และดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จากแบบฝึกทักษะเล่มที่ 1-12 จำนวน 12 แผน โดยดำเนินกิจกรรมระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2557 หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับก่อนเรียน และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แล้วนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผล และความพึงพอใจของนักเรียนรวมถึงตรวจสอบความมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.91/89.72 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.7643 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.43

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีข้อสังเกตที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.91/89.72 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการวางแผน การลำดับเนื้อหา การใช้ภาษาและสร้างกระบวนการอ่านที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รวมถึงได้นำเทคนิคแผนที่ความคิดมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้มีการวางแผนการจัดลำดับเนื้อหา และขั้นตอนการฝึกเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตามหลักจิตวิทยาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ เป็นไปตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne. 1985; อ้างถึงในสุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2550 : 54-55) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้มีลำดับขั้น และผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เนื้อหาที่ง่ายไปหายาก การสร้างแบบฝึกจึงควรคำนึงถึงการฝึกตามลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐญา มุสิกวงศ์ (2551 : 102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่าน จับใจความโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพ 83.24/82.73 และตติยา ขุนโชน (2553 : 107) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนา แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.79/84.62

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยสามารถกระตุ้นให้นักเรียนอ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้อ่านได้ถูกต้องรวมถึงมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างแบบฝึกทักษะมีการนำเทคนิคแผนที่ความคิดมาประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางความคิด เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสรุปสาระสำคัญและจับใจความเรื่องที่อ่าน เกิดการเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้เข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ ง่ายขึ้น เป็นไปตามแนวคิดของโทนี บูซาน (Buzan Tony. 1997; อ้างถึงในธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. 2550 : 23) ผู้คิดค้นเทคนิคการฝึกสมองให้ได้เต็มศักยภาพ เขาเชื่อว่ามนุษย์มีสมองส่วนบน 2 ส่วน ซึ่งสมองสองส่วนนี้ทำงานแตกต่างกัน โดยสมองซีกซ้ายจะทำงานที่เกี่ยวกับตรรกะ ภาษา ความเป็นเหตุผล ตัวเลข การวัด และการวิเคราะห์ ส่วนสมองซีกขวาทำงานเกี่ยวกับจังหวะ จินตนาการ สีสัน มิติภาพรวมต่าง ๆ การค้นพบสมองซีกซ้ายและขวานี้ ช่วยให้เราสามารถปรับระดับความจำ การจดบันทึก การสื่อสารมาเป็นแผนที่ความคิด คือ ต้องการให้สมองโยงใยข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร์ ศุภสร (2551 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าคะแนนก่อนใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับวรินทร์ จรูญกิจธรรม (2554 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพรพรต เจนสุวรรณ (2556 : 77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.7643 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.43 เนื่องมาจากนักเรียนได้ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถือเป็นการช่วยฝึกทบทวนบทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้เรียน เป็นไปตามแนวคิดของสุวิทย์

มูลค่า และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 53-54) ที่กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ดีจะฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลตนเอง เป็นแนวทางทบทวนบทเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผานิตา เพิ่มพูนทรัพย์ (2551 : 87) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5052 และ 0.4685 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 50.52 และ 46.85 ตามลำดับ และถนอมศีล ดีสม (2556 : 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่อง สรรลรูปและสระเปลี่ยนรูปโดยใช้แนวคิดทฤษฎีหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เท่ากับ 0.75 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 75

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมกับวัย มีภาพประกอบกิจกรรมทำให้เข้าใจง่าย มีกิจกรรมหลากหลาย เช่นการศึกษา คำศัพท์ การอ่านเนื้อเรื่อง การสร้างแผนที่ความคิด การจับใจความ และการสรุปสาระสำคัญ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน จนสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ สำเร็จตามที่คาดหวัง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนเกิดความประทับใจและพึงพอใจในการเรียนรู้ เป็นไปตามแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow. 1962 ; อ้างถึงในทิศนา แคมมณี. 2550 : 69) ที่ว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา วงศ์จิระกิจ (2551 : 46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเบญจมาศ พลกำแหง (2553 : 76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การใช้แบบฝึกทักษะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยนักเรียนที่มีความสามารถสูงจะเรียนรู้ได้เร็ว ส่วนนักเรียนที่เรียนรู้ช้า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมก่อนนอกเวลา ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมีการยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม

2. ควรนำเทคนิคแผนที่ความคิด ไปใช้ในระยะเวลาตลอดปีการศึกษา เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งทีนักเรียนต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงจะเห็นผลได้อย่างชัดเจน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนที่ความคิดกับ การสอนแบบอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนที่ความคิดในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กลุ่มโรงเรียนสตึก 3. (2556). **รายงานประจำปีของกลุ่มโรงเรียนสตึก 3 ปีการศึกษา 2555**.บุรีรัมย์: กลุ่มโรงเรียน สตึก 3.

ณัฐญา มุสิกวงศ์. (2551). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง**.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลานครินทร์.

- ตติยา ขุนโชน. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหนองใหญ่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ถนอมศีล ดีสม. (2556). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่องสระลดรูปและสระ เปลี่ยนรูปโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550). Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว.
- เบญจมาศ พลกำแหง. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ผานิตา เพิ่มพูนทรัพย์. (2551). ผลการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิดและกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึก ทักษะ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรพต เจนสุวรรณ. (2556). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรินทร์ จรุงกิจธรรม. (2554). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2550). เอกสารประกอบการสอนวิชาพัฒนาการเรียนการสอน. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจิตร ศุภษร. (2551). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุพัตรา วงศ์จิระกิจ. (2551). แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : อี เค บุ๊คส์.
- Buzan, T. (1997). *Mind Mapping Boos : Radiant Thinking*. London : BBC Book.
- Gagné, R. M. (1985). *The conditions of learning and theory of instruction* (4th ed.). New York, NY: Holt, Rinehart & Winston.
- Maslow, A.H. (1962). *Toward a Psychology of Being*. New York : D. Van Nostrand.